

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2235/2020
31.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Бисерке Живановић, чланова већа, у правној ствари тужилаца „АА“ из ..., Међународна невладина организација са седиштем у ..., чији су законски заступници ББ и ВВ и Удружења Рома „ГГ“ из ..., кога заступа ДД, чији је заједнички пуномоћник Јосип Царан, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство унутрашњих послова РС, Полицијска управа Панчево, Полицијска станица Алибунар, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Зрењанину, ради заштите од дискриминације, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 8417/19 од 06.11.2019. године, у седници већа одржаној дана 31.03.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 8417/19 од 06.11.2019. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 8417/19 од 06.11.2019. године, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена је пресуда Вишег суда у Панчеву П 3/19 од 27.05.2019. године којом је: у ставу првом изреке, одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се утврди дискриминаторско поступање и антициганизам тужене према лицима ромске националности пред органима јавне власти на основу етничке припадности услед невршења службене дужности по пријавама дискриминисаних лица ромске националности; у ставу другом изреке, одбијен захтев да се утврди постојање феномена антициганизма у актима туженог, те институцијалног расизма, као узрока за занемаривање и дискриминацију Рома; у ставу трећем изреке, одбијен захтев да се забрани туженој да даље врши радње дискриминације односно понављања радњи дискриминације; у ставу четвртом изреке, одбијен захтев да се тужена обавезе да пресуду објави у дневном листу „Политика“; а у ставу петом изреке, обавезани су тужиоци да туженој накнаде трошкове поступка у износу од 6.000,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужиоци су благовремено изјавили ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/2011, 49/2013-УС, 74/2013-УС, 55/2014, 87/2018, 18/20) и утврдио да је ревизија тужилаца неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности.

Из утврђеног чињеничног стања произлази да је ЋЋ са својом породицом живела у ..., у кући за коју је закључила предуговор о купопродаји са продавцем ЕЕ и исплатила капару у износу од 2.000 евра. Укупно уговорена купопродајна цена износила је 6.200 евра. ЋЋ није била у могућности да исплати преостали износ купопродајне цене до 15.06.2018. године (када је био рок за исплату) због погоршане финансијске ситуације. Кућу је наставила да користи за становање са децом, након што је њен супруг напустио породицу.

На крову куће избио је пожар 29.10.2018. године, због чега је ЋЋ позвала ватрогасце који су изашли на лице места 15-20 минута након позива. Пожар је угашен интервенцијом ватрогасаца. Службена лица МУП-а су помагала и у изношењу ствари из куће. После пожара, услова за живот у кући више није било. ЋЋ се са децом преселила код своје мајке у ..., а у наредна три до четири дана враћала се у ... ради паковања и одношења преосталих ствари и хранења два остављена пса. Након 4-5 дана од пожара, власник куће ЕЕ је променио браву на улазним вратима чиме је онемогућио ЋЋ да уђе у кућу. Тим поводом, ЋЋ је затражила интервенцију полиције, до које није дошло ни по њеном усменом, ни по писменом обраћању, уз дат упут да настали проблем решава путем суда. Упут да свој проблем са стварима и приступа кући сама решава, ЋЋ је добила када се прво усмено обратила у Полицијској станици Алибунар, после чега се обратила адвокату који је сачинио писмени поднесак, затим се обратила дежурном лицу у полицијској станици захтевом за пријем писменог поднеска, чему није удовољено. Напоследку, поднесак који је сачинио адвокат Јосип Царан је послат поштом, у МУП је примљен 07.11.2018. године, а писани одговор је уследио 13.11.2018. године. У одговору је сугерисано да се ЋЋ за заштиту својих права обрати суду, због ненадлежности полиције да поступи по њеном имовинскоправном захтеву.

Етничка припадност није била разлог непоступања полиције по захтеву подносиоца да јој се обезбеди полицијска асистенција ради изношења ствари, имајући у виду да су већ постојала службена сазнања о постојању нерешених имовинско правних питања о стварима чије је изношење захтевала. Суд је ценио да су службена лица поступала у складу са чланом 61. Закона о полицији, имајући у виду да асистенција полиције није тражена ради изношења из куће личних докумената и личних ствари ЋЋ и њене деце, већ да се захтев односио на кабасте ствари које су остале у стану тј. електричне уређаје и намештај. Приликом саслушања ЋЋ је изјавила да сматра да полицијски службеник није хтео да прими њен писани захтев „зато што је очекивао новац, или зато што није госпођа“, а тек на питање свог пуномоћника додала је да сматра да је полиција тако поступала и зато што је Ромкиња, иако се у поступку претходно изјаснила да је по

народности ЂЂ евидентно није дискриминисана ни поступањем ватрогасаца, као ни других припадника МУП-а.

Код изнетог стања ствари, нижестепени судови су правилно применили материјално право када су одбили тужбени захтев као неоснован.

Забрана дискриминација представља једно од основних начела Устава Републике Србије. У члану 21. Устава утврђено је да свако има право на једнаку законску заштиту без дискриминације (став 2.), те да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета (став 3.).

Чланом 1. Протокола 12. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, која се у Републици Србији непосредно примењује, у складу са чланом 194. став 4. у вези члана 18. Устава, утврђена је општа забрана дискриминације у остваривању сваког права које предвиђа закон, тако што је у ставу 1. прописано да ће се свако право које закон предвиђа остваривати без дискриминације по било ком основу, као на пример по раси, боји коже, вероисповести, политичком и другом уверењу, националном или друштвеном пореклу, повезаности са националним мањинама, имовини, рођењу или другом статусу, а ставом 2. истог члана прописано је да јавне власти неће ни према коме вршити дискриминацију по основима који су поменути у ставу 1.

Појам дискриминације и дискриминаторског поступања садржан је у члану 2. став 1. тачка 1. Закона о забрани дискриминације, који под наведеним појмовима подразумева свако неоправдано прављене разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давања првенства), у односу на лица или групе лица, као и на чланове њихових породица или њима блиска лица, на отворен или прикривен начин, а које се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и у другим стварним, односно претпостављеним личним својствима.

Као облици дискриминације предвиђени су непосредна и посредна дискриминација, повреда начела једнаких права и обавеза, позивање на одговорност, удруживање ради вршења дискриминације, говор мржње и узнемиравање и понижавајуће поступање (члан 5.), док су посебни случајеви дискриминације прописани одредбама члана 15. до 27, па је тако одредбом члана 15. прописано да свако има право на једнак приступ и једнаку заштиту својих права пред судовима и органима јавне власти.

Правилно су примењене наведене уставне и законске одредбе. Поступање органа тужене, које тужиоци описују као дискриминацију, не испуњава услове за тражену судску заштиту по одредбама Закона о забрани дискриминације.

Ревизијом се оспорава правилност примене материјалног права, наводима да је ЋЋ дискриминисана јер јој није омогућен разговор у полицијској станици где нико није хтео да је саслуша о насталим проблемима, а ни да заприме писмени поднесак. Такво поступање, према схватању ревидената, указује да није постојала равноправност грађана и да је именована дискриминисана обзиром да је Ромкиња.

Ревизијом изнето не може бити прихваћено. Имајући у виду утврђено чињенично стање, а посебно правило о терету доказивања у споровима за заштиту дискриминације, тужиоци нису учинили вероватним да су органи тужене означеним радњама и пропустима, извршили акт дискриминације у смислу одредаба члана 45. у вези члана 2, 3, 6, 7, 8, 15. и 25. Закона о забрани дискриминације.

Према утврђеним околностима случаја, службено поступање припадника МУП-а не може се окарактерисати као акт дискриминације извршен због етничке припадности ЋЋ. Тужиоци током поступка нису доказали да је било пропуста који би указивали на дискриминацију на основу етничке припадности пред органима јавне власти због националне припадности ЋЋ, а самим тим ни да у поступцима органа тужене постоји феномен антициганизма и институционалног расизма. Органи тужене у оквиру своје надлежности нису неоправдано правили разлику или неједнако поступали, односно ограничавали ЋЋ, у односу на друга лица или јој ускратили заштиту. Органи тужене поступали су сагласно одредбама члана 53, 54, 55, 56. и 58. Закона о полицији, с обзиром да овлашћена службена лица нису дужна да пружају асистенцију грађанима у решавању спорних грађанскоправних односа, какав је био однос поводом преузимања ствари из куће која је у власништву ЕЕ у којој је живела ЋЋ, са којом је власник склопио предуговор о купопродаји која није реализована, већ је за то надлежан редован суд, што је именованој јасно предочено. Ни по чему се не може закључити да је поступање дежурног службеног лица код одбијања пријема писмена од именоване, било засновано на којем њеном личном својству, односно да је у таквим истим ситуацијама пријем вршен непосредном предајом писмена од стране других лица.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је оценио да ревизија тужилаца није основана и на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучио је као у изреци.

**Председник већа-судија,
Весна Субић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић